

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1920 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 11, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendommar, punkterna 11 och 12.

(2:a avd.)

Uti en till riksdagen den 5 december 1919 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 11, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att i de i berörda protokoll närmare angivna, under 14 särskilda punkter upptagna ärenden medgiva försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från sådana egendommar.

1) Beträffande de under punkterna 1—5, 7—10 samt 13 och 14 upptagna framställningar har riksdagen redan fattat beslut och rörande framställningen under punkt 6 kommer utskottet, såsom tidigare anmälts, att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, varom utskottet härigenom velat

erinra.

2) I punkten 11 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att ett i statsrådsprotokollet angivet område om 11.787 hektar må från kronoegendomen $\frac{7}{8}$ mantal Västra Ryr nr 1 i Romelanda socken av Göteborgs och Bohus län försäljas till Göteborgs

[11.*]

* Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

murbruks- och betongaktiebolag mot en köpeskilling av 85,575 kronor att vid tillträdet kontant betalas till länsstyrelsen i länet samt under villkor i övrigt,

att området får tillträdas å tid, varom köparen må överenskomma med egendomens arrendator, dock att, därest tillträde ej sker senast den 14 mars 1922, frågan om nu förevarande försäljning skall hava förfallit;

att områdets innehavare skall vara skyldig att, om så påfordras, i gränsen mellan området och kronoegendomen uppsätta och underhålla lämpligt stängsel;

att för kronoegendomens behov i all framtid grus må avgiftsfritt hämtas å området såväl för byggnadsändamål som för underhåll av allmänna och enskilda vägar;

att kronoegendomens arrendator må avgiftsfritt tillgodogöra sig redan utstämplat gallringsvirke, motsvarande ett års behov;

att innehavarna av torplägenheten Älvängstorpet Magnus Larsson och Emma Sandberg må mot en årlig avgäld av 12 kronor kvarsitta å lägenheten, så länge någondera av dem lever; samt

att köparen ensam bestrider de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

Utskottet.

Ifrågavarande till försäljning åt Göteborgs murbruks- och betongaktiebolag ifrågasatta område, som utgöres av 11.787 hektar, består såsom framgår av statsrådsprotokollet huvudsakligen eller till en areal av 9.280 hektar av mark till grustäkt. Området i övrigt utgöres av väg, vassbotten och vattenområde. Uppskattningsmännen hava åsatt grustäktsområdet ett värde av 9,000 kronor per hektar. Då härtill lagts värdet å skogsbestånden å detta område, har det till försäljning ifrågasatta området i dess helhet åsatts ett saluvärde av 85,575 kronor.

Utskottet har för sin del funnit det uppskattade värdet alltför lågt. Ifrågavarande grustäkt borde nämligen enligt utskottets mening — på grund av dess närhet till Göteborg och goda läge utmed Göta älv — genom upplåtelse av enbart rätt till grustäkt eller direkt försäljning av grus kunna utnyttjas på ett för staten fördelaktigare sätt än Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag innebär. Med hänsyn härtill har utskottet icke kunnat biträda Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Utskottet hemställer följaktligen,

att Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning ej må vinna riksdagens bifall.

[12.]

3) I punkten 12 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan lägenheten Nabben under kronoparken Öresten i Älvsborgs län blivit i överensstämmelse med domänintendentens förslag delad i två lotter, en skogslägenhet och en bostadslägenhet,

den förra försäljes till G. Seaton mot en köpeskillning av 700 kronor att kontant erläggas till länsstyrelsen i länet vid köpets avslutande samt med skyldighet för köparen att ensam vidkännas kostnaderna för lägenhetens avskiljande och för lagfart å fånget; samt

den senare försäljes enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för lägenhetens innehavare att upplåta fri utfartsväg över densamma för innehavare av skogslägenheten.

I december 1915 inkom från lägenheten Nabbens innehavare Claes Abrahamsson till domänstyrelsen en framställning att få friköpa och med full äganderätt övertaga lägenheten. Vid med anledning härav på domänstyrelsens föranstaltande företagen saluvärdering av lägenheten värderades densamma till 700 kronor.

Utskottet.

Sedermera anhöll G. Seaton, Göteborg, såsom ägare till Hyltenäs med flera gårdar i Oxnevalle socken, att få köpa antingen hela lägenheten i fråga för en köpeskillning av 1,500 kronor eller ock endast den del av lägenheten, som gränsade mot hans egendom. Seaton anförde till stöd för denna framställning, att han behövde framdraga en elektrisk högspänningsledning över lägenheten och där uppföra ett transformatorhus.

Domänstyrelsen hemställde, med anledning av vad sålunda förekommit, hos Kungl. Maj:t, att lägenheten i dess helhet måtte försäljas till Seaton för en köpeskillning av 1,500 kronor, med förbehåll om rätt för Abrahamsson att under sin och, om han vore gift, sin hustrus återstående livstid kvarbo å och bruka lägenhetens inrösningsjord mot en årlig avgäld av högst 15 kronor.

Kungl. Maj:t gjorde i punkten 18 av propositionen nr 324 den 16 april 1917 framställning till riksdagen i enlighet med domänstyrelsens hemställan.

Riksdagen anförde i skrivelse den 12 juni 1917, nr 345, att riksdagen visserligen ansåge, att bemålde Abrahamsson rätteligen bort hava erhållit hembud å ifrågavarande lägenhet till det åsatta saluvärdet, men då beträffande samma lägenhet förelåge anbud jämväl från annan person, vilken ansett sig vara i behov därav för vidtagande av anord-

ningar av viss allmännyttig beskaffenhet, syntes riksdagen försäljningsfrågan lämpligen böra lösas på sådant sätt, att såväl lägenhetsinnehavarens som ovan bemälda spekulants intressen bleve behörigen tillgodosedda, och fann riksdagen detta kunna ske genom en på lämpligt sätt företagen delning av lägenheten i fråga. Då det emellertid icke vore möjligt för riksdagen att utan föregående utredning fatta beslut i sådant avseende, anmälde riksdagen, att framställningen för det dåvarande icke föranlett till någon riksdagens åtgärd.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan ifrågasvarande lägenhet blivit delad i två lotter — en skogslägenhet, omfattande 2.506 hektar, och en bostadslägenhet, omfattande 2.870 hektar — dessa må försäljas, den förra till Seaton mot en köpeskillning av 700 kronor samt den senare till Abrahamsson mot en köpeskillning av 800 kronor.

Abrahamsson har i en särskild skrift hos Kungl. Maj:t anhållit att få inlösa lägenheten i dess helhet för det av uppskattningsmännen år 1916 åsatta beloppet, 700 kronor.

Utskottet har icke något att erinra emot, att lägenheten, på sätt föreslagits, delas i två lotter, samt att av dessa den ena försäljes till Seaton och den andra till Abrahamsson. Däremot anser utskottet, att det Abrahamssons lott åsatta saluvärdet bör sänkas, liksom den för Seatons lott fastställda köpeskillningen enligt utskottets mening bör höjas. Sedan Abrahamsson år 1915 gjort framställning om att få friköpa hela lägenheten, saluvärderades densamma år 1916 till 700 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts förevarande framställning skall Abrahamsson nu medgivas rätt till friköpning av något mer än hälften av samma lägenhet. Billigheten bjuder då, enligt utskottets mening, att man av honom ej fordrar mer än omkring hälften av det belopp, vartill hela lägenheten en gång saluvärderats eller i runt tal 400 kronor. Seaton bör då i överensstämmelse med sitt anbud för sin lott betala 1,100 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning, att riksdagen medgiver,

att, sedan lägenheten Nabben under kronoparken Öresten i Älvsborgs län blivit i överensstämmelse med

domänintendentens förslag delad i två lotter, en skogslägenhet och en bostadslägenhet,

den förra försäljes till G. Seaton mot en köpskilling av 1,100 kronor att kontant erläggas till länsstyrelsen i länet vid köpets avslutande samt med skyldighet för köparen att ensam vidkännas kostnaderna för lägenhetens avskiljande och för lagfart å fänget; samt

den senare försäljes enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för lägenhetens innehavare att upplåta fri utfartsväg över densamma för innehavare av skogslägenheten.

Stockholm den 27 februari 1920.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: herrar greve Hamilton, Ericsson Aaby, Norin, Hellström, Elisson, greve Wachtmeister, Nilsson i Tånga, Öberg, Sjöblom, Johansson i Uppmälby, Sävström, Pettersson Olaus, Berge, Ericson i Obergå och Anderson i Knapasjö.
